

Adam Mickiewicz
To lubię

Adam Mickiewicz

To lubię

Fundacja Festina Lente

Do przyjaciół

Posyłając im balladę *To lubię*

Kowno. d. 27 grudnia

Bije raz, dwa, trzy... już północna pora,
Głuche w około zacisze,
Wiatr tylko szumi po murach klasztoru,
I psów szczekanie gdzieś słyszę.

Świeca w lichtarzu dopala się na dnie,
Raz w głębi tłumi ogniska,
Znowu się wzmoże, i znowu opadnie,
Błyska, zagasa i błyska.

Straszno! – nie była straszną ta godzina,
Gdy były nieba łaskawsze;

Ileż mi słodkich chwilek przypomina;
Precz.. to już znikło na zawsze!

Teraz ja szczęścia szukam, ot w tej księdze,
Księga znudziła, porzucam;
Znowu ku lubym przedmiotom myśl pędzę,
To marzę, to się ocucam.

Czasem gdy słodkie złudzi zachwycenie,
Kochankę widzę, lub braci;
Zrywam się, patrzę, aż tylko po ścienie
Biega cień własnej postaci.

Ot lepiej pióro wezmę i wśród ciszy
Gdy się bez ładu myśl płacze,
Zacznę coś pisać dla mych towarzyszy,
Zacznę, bo nie wiem czy skończę.

Może też pamięć o minionej wiosnie,
Zimowy wierszyk umili;
Chcę coś okropnie, coś pisać miłośnie
O strachach i o Maryli.

Kto pragnie pędzlem swe rozślawić imię,
Niech jej maluje portrety,

Wieszcz w nieśmiertelnym niech opiewa rymie,
Serca, rozumu zalety.

Mnie choć to wszystko w umyśle przytomne,
Pociechy szukam, nie sławy;
Lepiej wam powiem, jeżeli przypomnę,
Jakie z nią miałem zabawy.

Maryla słodkie miłości wyrazy
Dzieliła skąpo w rachubie;
Choć jej kto kocham mówił po sto razy,
Nie rzekła nawet i lubię.

Za to więc w Rucie pod północną chwilę
Kiedy się wszyscy spać kładą,
Ja na dobranoc żegnając Marylę,
Taką straszylem balladą.

To lubię

Ballada

Spójrzyj, Marylo, gdzie się kończą gaje,
W prawo łóz gęsty zarostek,
W lewo się piękna dolina podaje,
Przodem rzeczówka i mostek.

Tuż stara cerkiew, w niej puszczyk i sowy,
Obok dzwonnicy zrąb zgniły,
A za dzwonnica chrośniak malinowy,
A w tym chrośniaku mogiły.

Czy tam bies siedział, czy dusza zaklęta,
Że o północnej godzinie
Nikt, jak najstarszy człowiek zapamięta,
Miejsc tych bez trwogi nie minie.

Bo skoro północ nawlecze zasłony,
Cerkiew się z trzaskiem odmyka,
W pustej zrubnicy dzwonią same dzwony,
W chrustach coś huczy i ksyka.

Czasami płomyk okaże się blady,
Czasem grom trzaska po gromie,
Same się z mogił ruszają pokłady
I larwy stają widomie.

Raz trup po drodze bez głowy się toczy,
To znowu głowa bez ciała;
Roztwiera gębę i wytrzyszcza oczy,
W gębie i w oczach żar pała,

Albo wilk bieży; pragniesz go odegnać,
Aż orlim skrzydłem wilk macha,
Dość „Zgiń, przepadnij” wyrzec i przeżegnać,
Wilk zniknie wrzeszcząc: „cha cha cha”.

Każdy podróżny oglądał te zgrozy
I każdy musiał kląć drogę;
Ten złamał dyszel, ten wywrócił wozy,
Innemu zwichnął koń nogę.

Ja, chociaż, pomnę, nieraz Andrzej stary
Zaklinał, nieraz przestrzegał,

Śmiałem się z diabłów, nie wierzyłem w czary,
Tamtędym jeździł i biegał.

Raz, gdy do Ruty jadę w czas noclegu,
Na moście z końmi wóz staje,
Próżno woźnica przynagła do biegu,
„Hej!” – krzyczy, biczem zadaje.

Stoją, a potem skoczą z całej mocy,
Dyszal przy samej pękł szrubie;
Zostać na polu samemu i w nocy,
„To lubię – rzekłem – to lubię!”

Ledwie dokończył, aż straszna martwica
Wypływa z bliskich wód toni;
Białe jej szaty, jak śnieg białe lica,
Ognisty wieniec na skroni.

Chciałem uciekać, padłem zalekniony,
Włos dębem stanął na głowie;
Krzyknę: „Niech będzie Chrystus pochwalony!”
„Na wieki wieków” – odpowie.

„Ktokolwiek jesteś, poczciwy człowieku,
Coś mię zachował od męki,
Dożyj ty szczęścia i późnego wieku,
I pokój tobie, i dzięki.

Widzisz przed sobą obraz grzesznej duszy,
Wkrótce się niebem pochlubię;
Boś ty czyścicowej zbawił mię katuszy
Tym jednym słówkiem: to lubię.

Dopóki gwiazdy zejda i dopóki
We wsi kur pierwszy zapieje,
Opowiem tobie, a ty dla nauki
Opowiedz innym me dzieje.

Onego czasu żyłam ja na świecie,
Marylą zwana przed laty;
Ojciec mój, pierwszy urzędnik w powiecie,
Możny, pocziwy, bogaty.

Za życia pragnął sprawić mi wesele,
A żem dostatnia i młoda,
Zbiegło się zewsząd zalotników wiele,
Posag wabił i uroda.

Mnóstwo ich marnej pochlebiało dumie,
I to mi było do smaku,
Że kiedy w licznym kłaniano się tłumie,
Tłumem gardziłam bez braku.

Przybył i Józio; dwudziestą miał wiosnę,
Młody, cnotliwy, nieśmiały;

Obce dla niego wyrazy miłosne,
Choć czuł miłosne zapały.

Lecz próżno nędzny w oczach prawie znika
Próżno i dzień, i noc płacze;
W boleściach jego dla mnie radość dzika,
Śmiech obudzały rozpacze.

«Ja pójdę!» mówił ze łzami. «Idź sobie!»
Poszedł i umarł z miłości;
Tu nad rzeczułką, w tym zielonym grobie
Złożone jego są kości.

Odtąd mi życie stało się nielube,
Późne uczułam wyrzuty;
Lecz ani sposób wynagrodzić zgubę,
Ani czas został pokuty.

Raz, gdy się w północ z rodzicami bawię,
Wzmaga się hałas, szum, świsty,
Przyleciał Józio w straszliwej postawie,
Jak potępieniec ognisty.

Porwał, udusił gęszczą dymnych kłębów,
W czyścicowe rzucił potoki,
Gdzie pośród jęku i zgrzytania zębów
Takie słyszałam wyroki:

«Wiedziałaś, że się spodobało Panu
Z męża ród tworzyć niewieści,
Na osłodzenie mężom złego stanu,
Na rozkosz, nie na boleści.

Ty jakbyś w piersiach miała serce z głazu,
Ani cię jęki ubodły.
Nikt nie uprosił słodkiego wyrazu
Przez łzy, cierpienia i modły.

Za taką srogość, długie, długie lata
Dręcz się w czyścicowej zagubie,
Póki mąż jaki z tamecznego świata
Nie powie na cię choć: lubię.

Prosił i Józio niegdyś o to słowo,
Gorzkie łzy lał nieszczęśliwy;
Proście ty teraz; nie łzą, nie namową,
Ale przez strachy i dziwy».

Rzekł, mnie natychmiast porwały złe duchy.
Odtąd już setny rok minie,
W dzień męczą, a noc zdejmują łańcuchy,
Rzucam ogniste głębinie;

I w cerkwi albo na Józia mogile,
Niebu i ziemi obrzydła,

Muszę podróżnych trwożyć w nocne chwile,
Różne udając straszidła.

Idących w błota zawiodę lub w gaje,
Jadącym konia uskubię;
A każdy naklnie, nafuka, nałaje,
Tyś pierwszy wyrzekł: to lubię.

Za to ci spadnie wyroków zasłona,
Przyszłość spod ciemnych wskażę chmur:
Ach! i ty poznasz Marylę; lecz ona...”
Wtem na nieszczęście zapiał kur.

Skinęła tylko, widać radość z oczek,
Mieni się w parę cieniuchną,
Ginie, jak ginie bladawy obłoczek,
Kiedy zefiry nań dmuchną.

Patrzę, aż cały wóz stoi na łące,
Siadam, powoli strach mija;
Proszę za dusze w czyścucu bolejące
Zmówić trzy Zdrowaś Maryja.

*Ta ballada jest tłumaczeniem wiejskiej pieśni; jakkolwiek zawiera opinie fałszywe i z nauką o czyścucu niezgodne, nie śmieliśmy nic odmieniać, aby tym wyraźniej zachować charakter gminny i dać poznać zabobonne mniemanie ludu naszego. Najbliższe zaś jest zakończenie tej pieśni przez śpiewanie Anioł Pański. [przyp. Autora]

Adam Mickiewicz
To lubię. Ballada

Redakcja i projekt okładki:
Hanna Milewska

Fotografia na okładce:
Andrzej Milewski

Copyright © for the e-book edition
by FUNDACJA FESTINA LENTE 2016

Warszawa 2016

Fundacja Festina Lente
ul. Nowoursynowska 160B/7
02-776 Warszawa

FUNDACJA
FESTINA LENTE
www.festina-lente.org.pl

www.chmuraczytania.pl

www.eLib.pl